

Detaljplan för
Förskola på Stigberget
(del av Södermalm 10:35)
i stadsdelen Södermalm
i Stockholm
Dp 2006-20231-54

HANDLINGAR

Planen består av plankarta med bestämmelser. Till planen hör denna planbeskrivning samt genomförandebeskrivning.

PLANENS SYFTE OCH HUVUDDRAG

Planens syfte är att överföra parkmark till kvartersmark och där ge möjlighet att uppföra en förskola i två våningar.

PLANDATA

Planområde

Planområdet, ca 1000 kvm stort, utgörs av den parkmark som ligger utmed Stigbergsgatans norra sida gränsande till fastigheterna Stammen 1, 2, 13, 20, 21 och 38. Det är stora nivåkillnader inom parken som har en kraftig lutning nedåt norrut, mot fastigheterna som ligger lägre utmed Fjällgatan.

Markägoförhållanden

Staden äger marken som utgörs av del av Södermalm 10:35.

TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN

Översiktsplan

Planområdet ligger inom den historiska stenstaden – område där särskild uppmärksamhet ägnas åt kulturhistoriska värden - och är en del av ett område som är klassificerat som värdekärna för kulturminnesvården inom riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården (AB115). Den småskaliga trä- och stenhusbebyggelsen längs Fjällgatan, med sina terrasserade trädgårdstomter, utgör ett unikt dokument över välbevarade enklare bostadsförhållanden, med rötter i 1720-talet. Området är av riksintresse för kulturminnesvården. Så gott som samtliga hus är av byggnadsminnesklass. Helhetsmiljö och värdefulla byggnader bör bevaras.

Fornlämningsområde

I marken finns historiska lämningar från den bebyggelse som troligen uppfördes på 1600-talet och som förstördes vid branden 1723, vilket innebär att tomt betraktas som fornlämning. Markarbeten ska därmed föregås av en arkeologisk förundersökning. Fastigheten är unik i Stockholm som år 1723 avbränd tomt och allt sedan dess till största delen obebyggd.

Gällande detaljplan

Gällande detaljplan är PL 7374, fastställd 1974. Planområdet utgörs av parkmark och omgivande bebyggelse har skyddsbestämmelser.

FÖRUTSÄTTNINGAR**Park**

Marken har beteckningen park i gällande plan och består av terrasseringar samt rester av äldre trädgård, uppvuxna träd samt buskar. Parken är mot Stigbergsgatan i söder och mot Stammen 13 i öster omgärdad av en mur som mot Stigbergsgatan har ett träplank ovanpå. Ingången till parken är låst vilket innebär att allmänheten inte har tillträde.

Platsens långvariga funktion som trädgård gör att den kan ha ett trädgårdshistoriskt intressant innehåll, troligen främst med avseende på växtmaterial. En trädgårdshistorisk undersökning bör utföras för att dokumentera äldre strukturer som bland annat gångar och terrasseringar samt växtsorter. I de undersökta arkiven finns inget som tyder på en mer avancerad, tydligt anlagd trädgård.

Mur med träplank

Parkens mur och plank har en lång kontinuitet som en del av Stigbergsgatans gatumiljö med en kulturhistoriskt välbevarad, enkel och anspråkslös utformning, överensstämmande med den äldre trähusbebyggelsens karaktär. Muren, en ofogad skalmur, har genom sitt orörda skick ett konstruktionshistoriskt intresse. Upplevelsen av autenticitet bidrar till murens höga miljöskapande värde.

Muren utmed Stigbergsgatan och uppnår en längd av 40 meter. Mot gatan är murens höjd 1,3 - 1,5 meter och in mot tomt 2,5 - 2,8 meter och med en bredd på dryga metern. Muren fortsätter utmed infarten vid Stigbergsgatan 27 (Stammen 13). Denna nord-sydliga sträcka är 17 meter lång. Muren är här 1,5 - 2,0 meter hög mot gården på Stigbergsgatan 27 och ca 1,7 - 2,5 meter hög inåt mot parken.

Muren är byggd som en skalmur utan bruk men med en fyllning av skrotsten i kalkbruk (en hybrid mellan bruksmur och kallmur). Skalmuren består av natursten i varierande storlek och form. Grundläggningen är troligen utförd direkt mot berg. I den övre delen av muren mot gatan är fogarna i sen tid fyllda med cement. Planket ovanpå muren är av rödmålat ohyvlat virke, ca 1,2 meter högt. Muren har på flera ställen utfallna stenar som behöver åtgärdas och även planket är i behov av reparation.

Omgivande bebyggelse

Stigberget är ett ålderdomligt område med i huvudsak små låga byggnader. Den första bebyggelsen förintades vid katarinabranden 1723 varefter nuvarande bebyggelse växt upp. De omgivande byggnaderna har, av Stockholms stadsmuseum, klassificerats som kulturhistoriskt värdefulla (blå, grön och gul klassificering) och består av bostadshus uppförda på 1700-, 1800- och 1900-talen. Till höger utmed Stigbergsgatan ligger ett bostadshus uppfört i 3 våningar och inredd vind, ritat av Ragnar Östberg och till vänster ligger ett äldre trähus i en våning och med inredd vind med anor från 1700-talet. Dessa båda hus är blåklassade av stadsmuseet, alltså av byggnadsminnesklass. På södra sidan om Stigbergsgatan ligger Frans Schartaus gymnasium som invigdes 1915 och Norska kyrkan som var klar 1976.

FÖRÄNDRINGAR

Ny bebyggelse

Förslaget innebär att parkmark förs över till kvartersmark och att en byggrätt medges för en förskola i två plan, om totalt ca 600 m², som rymmer tre förskoleavdelningar. Byggnaden anpassas till den kringliggande bebyggelsen. Förskolan placeras med fasad i liv med gatan och befintlig mur tas här bort. Resterande mur med plank utmed Stigbergsgatan och muren utmed planområdets östra sida bevaras och ingår i kvartersmarken samt kulturskyddas. På detta sätt bevaras Stigbergsgatans karaktär med ett slutet gaturum på sin norra sida. Lekutrustning placeras på förskolans gård som också kringboende barn har tillgång till då förskolan är öppen.

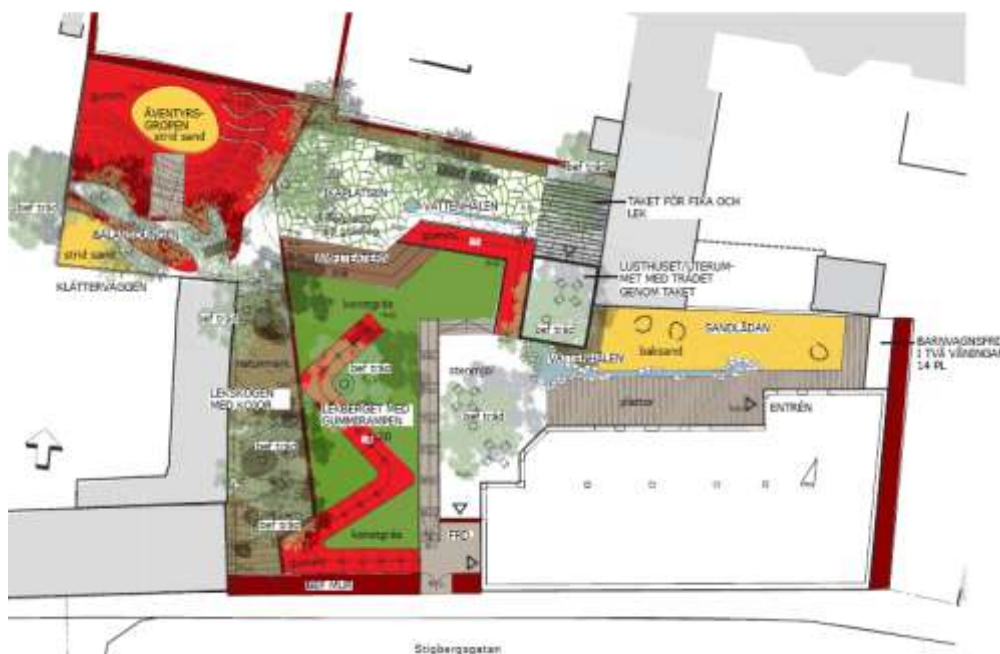

Förslag på utformning av förskolan längs Stigbergsgatan, österut. (Owe Lindh Arkitekter)

Mark och vegetation

Uppvuxna träd på förskolans gård får inte fällas. De träd som fällts till förmån för förskolan ska återplanteras på annan plats i staden, s.k. grönkompensation.

Förslag till utformning av förskolans gård. Studio Landskap, Sweco 080815

Som utgångspunkt för gestaltningen ligger platsens förutsättningar med höjdskillnader, stenmurar och strängar, stenig mark, sly och egenskap av hemligt rum. Det är också de egenskaperna, framförallt höjdskillnaderna, som står för mycket av platsens kvalitéer liksom för dess utmaning. En förutsättning för förslaget har varit att kommunikationsstråken, som hotar ta överhanden på en liten plats med stora höjdskillnader, ska integreras i leken och på så sätt bli en tillgång istället för en belastning.

Gårdens övergripande struktur och form ansluter till platsens strikta men enkla formspråk medan detaljerna är slingrande, myllrande och pockande. Förslaget innehåller ett antal distinkta rum med skilda funktioner och varierande nivå på utmaningarna. Träd och naturmark sparas där det är möjligt.

Eftersom tomten är relativt liten kommer det att vara högt slitage vilket ställer höga krav på platsens objekt i allmänhet och markmaterialen i synnerhet.

Parkering och angöring

Förskolan angörs från Stigbergsgatan som är en återvändsgata utan genomfartstrafik. Trafikmängden är låg, ca 400 fordon per dygn och gatan upplevs som lugn. Tillskottet beräknas till ca 50 fordonsrörlser per dygn, inkluderat leveranser. Ingen parkering har tillförts förskolan men en angöringsplats på gatan kommer att behövas för att möjliggöra på- och avstigning samt för leveranser.

Tillgänglighet

Det är stora nivåskillnader inom fastigheten. Lekytor utomhus kan nås via hiss i byggnaden.

Avfallshantering

Soprum (kylda sopor) avses placeras bakom muren vid Stigbergsgatan, alternativt inne i förskolan i nivå med gatan.

KONSEKVENSER FÖR MILJÖN

Miljöpåverkan - behovsbedömning

Detaljplanens genomförande kan inte antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som åsyftas i PBL 5 kap 18§ eller MB 6 kap 11§ att en miljöbedömning behöver göras. Planförslaget strider inte mot gällande översiktplan och verksamheten bedöms inte medföra väsentlig påverkan på miljö, kulturarv eller människors hälsa.

Kulturmiljö

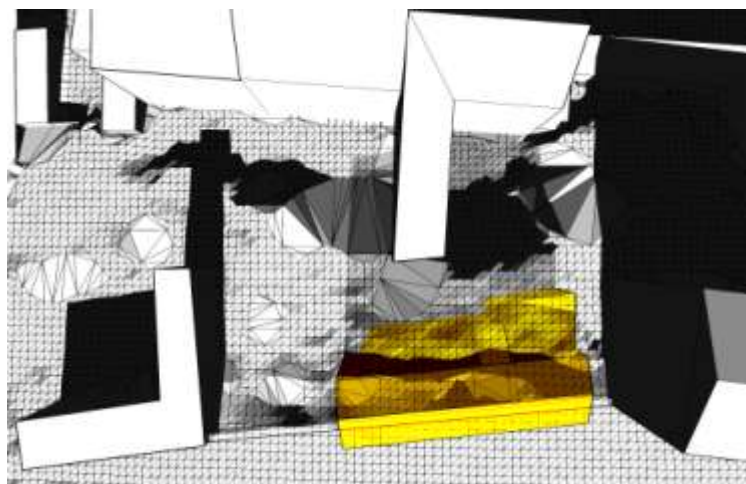
Stockholms Byggnadsantikvarier har i september 2007 genomfört en antikvarisk förundersökning. Parkområdet utgör ett viktigt inslag av grönska, vilket är ett av de uttryck som finns upptaget i riksintressebeskrivningen för Stockholms innerstad (Kl 15). Det aktuella området är som ovan nämnts klassificerat som en värdekärna för kulturminnesvården inom riksintresset. Tomten med mur, staket, terrasseringar samt rester av äldre trädgård är unik i sitt slag och utgör ett kulturhistoriskt värdefullt inslag i kvarteret och i stadsbilden.

Stenmuren med plank har stor betydelse för gatumiljöns karaktär. Dess uppbyggnad och utförning som bevarad, ofogad skalmur, från 1700- eller 1800-tal, ger den ett högt kulturhistoriskt värde.

Stor hänsyn måste tas till kulturmiljön då det finns risk att kulturhistoriska värden annars kan spolieras. Platsen betraktas som fornlämning där alla eventuella markarbeten ska föregås av en arkeologisk förundersökning.

Solstudier

Stadsbyggnadskontoret har utfört solstudier som visar hur förskolan skuggar av bostadsgårdarna till fastigheterna utmed Fjällgatan under någon timme sommarhalvåret. Det är framförallt gården till Stammen 21 som avskuggas, dock betydligt mindre av förskolan än av fastighetens egna flygelbyggnad samt byggnaden vid Stigbergsgatan 27.

Skuggstudie med föreslagen förskola, kl 12.00 Vårdagjämning 20/3.

Markföroreningar

Hifab AB har i april 2007 utfört en markundersökning. Sedan branden 1723 har tomten i huvudsak varit obebyggd. Generellt är tomten utfylld med sand/grus och till viss del matjord. Måktigheten på fyllnadsmassorna är 0,5-1,2 meter, därefter kommer berg. För denna fastighet gäller riktvärden för typen *känslig markanvändning* (KM). Mark med denna klassning kan användas till bostäder, daghem och odling.

Generellt innehåller fyllnadsmaterialet på tomten metallhalter, framför allt bly. Som mest överstiger blyhalten riktvärdet med en faktor 5,5. Två prover visar på förhöjda halter cancerogena PAHér, det ena så mycket som 90 ggr riktvärdet. Ett gammalt sönderrostat oljefat fanns vid tomtens nordvästra hörn. Förorenat fyllnadsmaterial får inte finnas kvar på tomten när förskolan tas i bruk.

MEDVERKANDE

Planhandlingarna är upprättade av stadsbyggnadskontoret i samarbete med exploateringskontoret, stadsdelsförvaltningen och SISAB. Detaljplanen har upprättats med normalt förfarande och med hjälp av plankonsult, Marianne Dufva arkitektkontor AB.

Malin Olsson
Sektionschef

Jonas Claeson
Planarkitekt